

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
КАФЕДРА ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ ТА
ЕКОНОМІЧНИЙ НАУКОВИЙ ПОРТАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
“ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА”
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ,
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ,
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА,
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ,
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»,
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА,
ГО «МІЖНАРОДНА ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА АУДИТОРІВ»

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
(В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА У
ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД)

МАТЕРІАЛИ
ХІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

28-29 листопада 2025 року

Одеса – 2025

Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України (в умовах воєнного стану та у поствоєнний період): Матеріали XIX Всеукраїнської науково-практичної конференції (28-29 листопада 2025 року). — Одеса: Національний університет «Одеська політехніка», 2025. Том I. — 164 с.

Редакційна колегія:

д.е.н., проф. Філіппова С.В., д.е.н., проф. Волощук Л.О., к.е.н., доц. Черкасова С.О., к.е.н., доц. Кірсанова В.В., к.е.н., доц. Балан А.А., к.е.н., доц. Селіванова Н.М.

У збірнику представлено роботи науковців, фахівців-практиків, аспірантів, студентів, у яких висловлено результати теоретико-аналітичних досліджень та практичні пропозиції з питань обліково-аналітичного забезпечення інноваційної трансформації економіки України в умовах воєнного стану та поствоєнний період, а також дотичних дискусійних питань.

Участь у роботі конференції взяли фахівці Громадської організації “Міжнародна професійна спілка аудиторів” (м. Одеса), Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк), Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця), Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (м. Берегово), Запорізького національного університету (м. Запоріжжя), Карпатського інституту підприємництва (м. Хуст), Миколаївського національного аграрного університету (м. Миколаїв), Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (м. Харків), Національного університету “Одеська політехніка” (м. Одеса), Одеського національного університету імені І.І. Мечникова (м. Одеса), Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (м. Харків), а також представники бізнес-сектору різних регіонів України.

Тези надано в авторській редакції. За виклад, зміст, достовірність та якість наданих матеріалів відповідають автори.

Призначений для фахівців, науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти.

Щира вдячність організаційному комітету конференції!

- Голова оргкомітету: **Філіппова Світлана Валеріївна**, член Академії економічних наук України, академік з обліку та аудиту, д.е.н., проф., директор Інституту економіки та менеджменту, професор кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
- Заступник Голови оргкомітету: **Волощук Лідія Олександрівна**, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
- Відповідальний редактор оргкомітету: **Черкасова Світлана Олександрівна**, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
- Члени оргкомітету: **Балан Алла Аліджанівна**, к.е.н., доц., докторантка кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
Бачо Роберт Йосипович, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II
Дубініна Марина Вікторівна, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету
Єршова Наталя Юріївна, д.е.н., проф., професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»
Іонін Євген Євгенович, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту Донецького національного університету імені Василя Стуса
Кірсанова Вікторія Василівна, к.е.н., доц., доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту Національного університету «Одеська політехніка»
Пилипенко Андрій Анатолійович, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і бізнес-консалтингу Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
Побережець Ольга Валеріївна, д.е.н., проф., професор кафедри обліку і фінансів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
Погорелов Юрій Сергійович, д.е.н., проф., академік Академії економічних наук України, радник члена Рахункової палати
Проскуріна Неля Миколаївна, д.е.н., проф., завідувачка кафедри обліку та оподаткування Запорізького національного університету
Садовська Ірина Борисівна, д.е.н., проф., завідувач кафедри обліку і оподаткування Волинського національного університету імені Лесі Українки
Селіванова Наталія Миколаївна, к.е.н., доц., заступник директора Інституту економіки та менеджменту, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, Національного університету «Одеська політехніка»
Хоролець Тетяна Іванівна, уповноважений представник Громадської організації «Міжнародна професійна спілка аудиторів» в Одеській області, керівник Південного округу Всеукраїнської професійної громадської організації «Спілка податкових консультантів України», директор АК ПП «Авіста»
-

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТА ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ, ЗВІТНОСТІ ТА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ОБЛІКОВО-КОНСАЛТИНГОВА ПІДТРИМКА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ЧИННИК ВІДНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

*Г.Ф. Азаренков, к.е.н., проф., професор кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця,
м. Харків*

Проблематика обліково-консалтингової підтримки суб'єктів господарювання як чинника відновлення національної економіки постає у багатовимірному контексті трансформаційних процесів, що охоплюють як мікрорівень функціонування підприємств, так і макрорівень державної економічної політики у поствоєнний період. Сучасний бізнес-сектор опинився перед необхідністю одночасного реагування на численні виклики: руйнування виробничих потужностей, порушення логістичних ланцюгів, дефіцит інвестиційних ресурсів, зростання регуляторної складності та високий ступінь невизначеності зовнішнього середовища. У таких умовах обліково-консалтингова підтримка набуває стратегічного значення, оскільки вона забезпечує підприємства не лише технічною допомогою в організації облікових процесів, але й інтелектуальною та методологічною основою для прийняття рішень, спрямованих на стабілізацію та розвиток їхньої економічної діяльності.

Однією з ключових проблем є фрагментованість і неоднорідність облікової інформації, що формується суб'єктами господарювання у кризовий та посткризовий періоди. В умовах частих змін нормативно-правового регулювання, розширення кола вимог щодо фінансової звітності, а також ускладнення податкового адміністрування багато підприємств стикаються з неможливістю оперативного адаптувати власні облікові системи до нових стандартів [1]. Відсутність кваліфікованих фахівців, особливо у малих та середніх підприємствах, посилює інформаційну асиметрію між бізнесом і державою, що призводить до уповільнення відновлювальних процесів. Обліково-консалтингова підтримка у цьому контексті виконує функцію інституційного посередника [2], який забезпечує верифікацію даних, налаштування управлінського обліку, оптимізацію податкових процедур і формування інформаційної основи для стратегічних управлінських рішень.

Проблеми також загострюються у сфері фінансової діагностики суб'єктів господарювання, де підприємства стикаються з необхідністю оцінювання збитків, відновлення активів, обґрунтування фінансових потреб, а також побудови моделей фінансової стійкості у мінливих умовах. Наявні інструменти управлінського обліку часто не здатні забезпечити повноту та глибину аналітичної інформації, необхідної для прогнозування ризиків, формування інвестиційних програм або подання заявки на міжнародні грантові й підтримувальні механізми. У цьому аспекті консалтингові послуги, зокрема ті, що базуються на сучасних обліково-аналітичних технологіях, створюють додану вартість у вигляді

експертної інтерпретації даних [3], підготовки аналітичних звітів, фінансового моделювання і розроблення рекомендацій щодо підвищення операційної та фінансової ефективності бізнесу.

Окремим аспектом проблематики є недостатня цифровізація облікових процесів, яка унеможлиблює оперативність і точність управлінських рішень. Значна частина суб'єктів господарювання використовує застарілі програмні комплекси або фрагментарні цифрові рішення, що не дають змоги здійснювати комплексний аналіз, інтегрувати дані з різних підсистем або використовувати інструменти бізнес-аналітики. Потреба в автоматизації обліку, запровадженні систем ERP/CRM/BI, підвищенні цифрових компетентностей персоналу посилюється у поствоєнний період, коли бізнесу необхідно швидко відновлювати діяльність, забезпечувати прозорість фінансів та відповідність міжнародним стандартам. Обліково-консалтингові компанії стають ключовими провайдером такої цифрової трансформації [1], пропонуючи методичне супроводження переходу до сучасних інформаційних систем управління. Важливим чинником проблемного поля є також недостатній рівень інституційної інтеграції консалтингових структур у систему державної політики економічного відновлення. Незважаючи на зростання потреби в незалежних експертних послугах, механізми взаємодії між державними органами, міжнародними партнерами та консалтинговим сектором залишаються нерозвиненими [4]. Унаслідок цього потенціал обліково-консалтингової індустрії щодо підтримки підприємств у доступі до програм реконструкції, кредитно-гарантійних механізмів, грантових програм і інтеграції у глобальні ланцюги вартості використовується недостатньо. На рисунку 1 систематизовано основні напрями, за якими очікується найбільший попит серед суб'єктів господарювання на консалтингові послуги в умовах відновлення економіки.

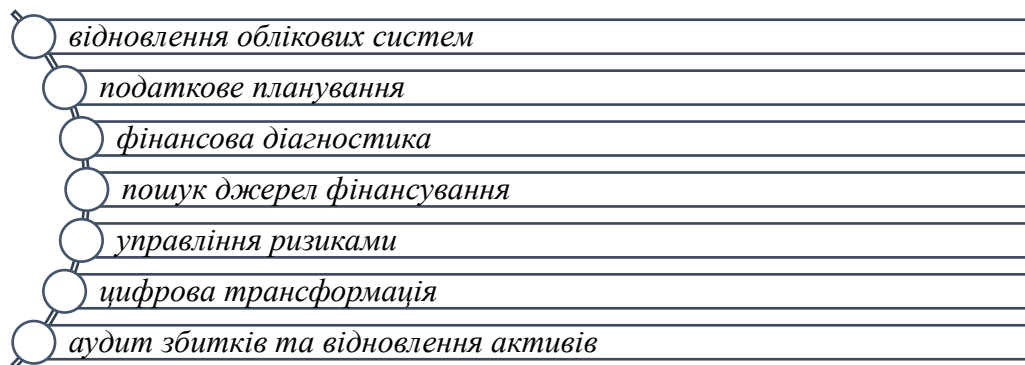

Рисунок 1 – Ключові напрями попиту на консалтингові послуги у поствоєнний період
Джерело: авторська розробка

Представлені дані демонструють ключові пріоритети підприємств у процесі стабілізації та відновлення діяльності, відображаючи зростаючу роль обліково-консалтингової підтримки як системоутворювального фактору відбудови національної економіки. Водночас, доцільно відмітити нерівномірність попиту на наведені послуги, що свідчить про нерівномірність потреб бізнесу у таких сферах. Так, вагомим напрямом консалтингової підтримки виступає відновлення та модернізація облікових систем, оскільки значна частина підприємств зіткнулася з руйнуванням інформаційних архівів, втратою первинної документації, порушенням внутрішнього контролю та необхідністю адаптації до нових нормативних вимог. Це свідчить про критичну потребу бізнесу у верифікації даних, відновленні повноти облікових

записів та забезпеченні відповідності систем управління сучасним стандартам.

Підвищений попит на податковий консалтинг та фінансову діагностику зумовлений швидкими змінами податкового середовища, необхідністю правильного визначення збитків, оцінюванням фінансової стійкості та обґрунтуванням заявок на грантові, кредитні чи міжнародні програми підтримки. Значна частка підприємств також орієнтується на пошук джерел фінансування та консультативний супровід у сфері інвестиційної підготовки [1], що є закономірним у ситуації пошкодження активів та потреби у відновленні операційної діяльності.

Висока актуальність послуг щодо управління ризиками та цифрової трансформації [1] пояснюється загостренням невизначеності бізнес-середовища та розумінням того, що цифрові інструменти є не лише засобом автоматизації, а й детермінантою підвищення прозорості, швидкості реагування та інституційної стійкості підприємства. На окрему увагу заслуговує зростання попиту на послуги з аудиту збитків та відновлення активів, адже саме ці процедури лежать в основі економічних обґрунтувань для отримання компенсацій, грантів, страхових виплат і державної підтримки. Відтак, попит на консалтингові послуги у поствоєнний період має не точковий, а системний характер. Він охоплює одночасно і базові облікові функції, і складні аналітичні завдання, і цифрові трансформаційні проекти. Це підтверджує ключову тезу дослідження: обліково-консалтингова підтримка формує критичну інфраструктуру економічного відновлення, забезпечуючи суб'єктам господарювання можливість стабілізації, зростання та інтеграції у відновлену економічну систему країни

Таким чином, проблематика розвитку обліково-консалтингової підтримки у поствоєнний період окреслює низку системних викликів: від методологічної невизначеності та інформаційної фрагментарності до недосконалості інституційного середовища та необхідності глибокої цифрової трансформації. Усі ці фактори вимагають формування нового підходу до функціонування консалтингового сегмента, в якому обліково-аналітична компетентність, цифрові рішення, інституційна довіра та стратегічна інтегрованість стають ключовими умовами його здатності сприяти відновленню та модернізації національної економіки.

Використані джерела:

1. Аналіз консалтингового ринку в Україні URL: <https://blog.youcontrol.market/analiz-konsaltinghovogho-rinku-v-ukrayini/>
2. Резнікова, В. В. Роль консалтингової діяльності для відновлення економіки України в умовах війни. *Академічні візії*, 2023 № 22. <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/508> DOI:<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8251959>
3. Грудзевич Ю. Організація консалтингової діяльності в обліку та оподаткуванні. *Економіка та суспільство*, 2024 № 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-100>
4. Мацьків Г. В., Райтер Н. І., Ціцька Н. Є. Мирончук З. П. Роль консалтингових компаній у забезпеченні надання послуг із бухгалтерського обліку суб'єктам бізнесу. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки* 2024. № 79 DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2024-79-19>